

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۹/۲۴

یونس نگاه

خانه‌تکانی فرهنگی

افغانستان از نظر فرهنگی به انبار شلوغ و بی‌نظمی می‌ماند که در آن کالاهای خوب و بد صدها ساله روی هم افتاده است. بیشتر داشته‌های فرهنگی ما کهنه، از مدافته، و در واقع بار دوشند.

تصور کنید قومی یک هزار سال جُل‌ها و پوستین‌های خوش‌دوز و بدریخت پدران و مادران‌شان را ذخیره کرده باشند. این ذخیره‌سازی طوری شده باشد که با گذشت زمان ابتکار و خلاقیت از فرزندان گرفته شده باشد و بیشتر فرصت مردان و زنان امروز مشغول دسته‌بندی، مطالعه، نام‌گذاری، اولویت‌بندی، شناخت، تقسیم و استفاده آن کهنه‌ها شود. کسی فابریکه تازه نسازد، جوراب تازه نیافد، پیراهن تازه ندوزد.

آن خیل و قوم چه وضعیتی خواهد داشت؟ وضعیت مردم افغانستان.

ما از نظر فرهنگی تا فرق در گذشته غرقیم. غرور جاهلان‌های ما را فروگرفته، و در نتیجه نادان‌های متکبر و درمانده‌ای شده‌ایم که حتی دواي امراض کهنه‌ای چون طالب را نداریم. گرفتار طالب شدن در این عصر، مثل درماندن در جنگ کهنه و شپش است. امتیاز اصلی طالبان کهنگی و عقب‌مانده‌گی بیش‌از حدشان است.

آنان بیش از هر نیروی دیگر به گذشته‌های "افتخار آمیز" ما شباهت دارند. برای نجات از این وضعیت خانه‌تکانی فرهنگی لازم است. باید این خانه کوچک را پاک‌کاری کنیم. جاجیم‌ها، جُل‌ها، پوستین‌ها و کهنه‌های گذشته را بدون تعصب بازنگری کنیم. برخی را بسوزانیم، برخی را به‌خاک بسپاریم، تعدادی را به موزیم ببریم و تعدادی را بازسازی کرده به‌کار اندازیم.

زبان حامل اصلی این چرک‌ها و کهنگی‌هاست. ادبیات مخزن اصلی این فرسودگی است. شاید روزی ناگزیر شویم خط فارسی و پشتو را تغییر دهیم و این‌گونه خط فاصلی ایجاد کنیم تا ذهن آینده‌گان از این بخش‌های بیهوده "داشته‌های گذشته" رها شوند. بعد از طالبان، من برای تغییر خط و اصلاحات فرهنگی کمپاین خواهم کرد.